

© Совет на Европа/ Европски суд за човекови права, 2012. Овој превод е изработен со поддршка на Human Rights Trust Fund на Советот на Европа (www.coe.int/humanrightstrustfund). Преводот не е обврзувачки за Судот. За понатамошни информации видете ја целосната назнака за авторски права на крајот на овој документ.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Информативна белешка за судската пракса на Судот бр. 137 јануари 2011

Paksas против Литванија - 34932/04 Пресуда 6.1.2011 [Голем совет]

Член 3 од Протоколот бр. 1

Кандидирање за избори

Трајна неподобност на отповикан претседател да се кандидира за избор за парламентарна функција: *повреда*

Факти – Апликантот е поранешен претседател на Литванија, кој бил сменет од функција од страна на Парламентот по постапка за отповикување (импичмент) поради направена груба повреда на Уставот. Уставниот суд утврдил дека, додека бил на претседателската функција, апликантот незаконски и за сопствени лични цели му доделил државјанство на Литванија на руски бизнисмен, му открил државна тајна и ја искористил сопствената позиција за непримерно влијание врз приватна компанија во полза на свои блиски познаници. Во април 2004 година, Централната изборна комисија утврдила дека не постои ништо што може да го спречи апликантот да се кандидира за претседателските избори свикани како резултат на неговото отповикување од функција. Меѓутоа, на 4 мај 2004 година, Парламентот го изменил Законот за избор на претседател и вметнал одредба според која, лице кое било отстрането од функција во постапка за отповикување (импичмент) не може да се избира за претседател до изминување на период од пет години. Како резултат на тоа, Централната изборна комисија на крај одбила да го регистрира апликантот како кандидат. Уставниот суд подоцна, на 25 мај 2004 година решил дека дисквалификувањето кое било резултат на законската измена е во согласност со Уставот, но дека неговото поврзување со временско ограничување е противуставно. На 15 јули 2004 година Парламентот усвоил измена на Законот за парламентарни избори, со која сите кои се отстранети од функција со постапка за отповикување се дисквалификуваат од можноста да бидат пратеници во Парламентот.

Право - Член 3 од Протоколот бр. 1

(а) *Прифатливост* – Член 3 од Протоколот бр. 1, со кој се утврдува правото на слободни избори, се применува само на избор на „законодавното тело“. Согласно тоа, сè додека жалбата на апликантот се однесува на неговото отстранување од функција или дисквалификување за кандидирање за

претседател, таа претставува неусогласен *ratione materiae* со одредбите на Конвенцијата и оттука е неприфатлива. Меѓутоа, таа е прифатлив *ratione materiae* до степен до кој се однесува на неговата неможност да се кандидира на изборите за Парламентот.

(б) *Мериторност* – На апликантот му било попречено остварувањето на правото да се кандидира на избори, со тоа што е лишен од секаква можност да се кандидира за член на Парламентот. Попречувањето е во согласност со законите и има за цел да го зачува демократскиот поредок. Без минимизирање на сериозноста на наводното однесување на апликантот во однос на неговите уставни обврски или без доведување во прашање на принципот на неговото отстранување од функцијата претседател, попречувањето имало значајни последици бидејќи тој бил спречен не само да биде член на парламентот, туку и да врши каква било друга функција за која е потребно да положи заклетва во согласност со Уставот. Позицијата на Литванија во оваа сфера претставува исклучок во Европа со оглед дека, во повеќето држави-членки на Советот на Европа постапката за отповикување нема директно влијание на изборните права на засегнатото лице, односно не постојат директни последици за остварување на правото за кандидирање на парламентарни избори, односно за дозволените ограничувања е потребна посебна судска одлука и тие се предмет на временско ограничување. При оценувањето на сразмерноста на оваа мерка, одлучувачка тежина треба да се стави на постоењето на временско ограничување и можноста за ревизија на предметната мерка. Освен тоа, потребата да се предвиди ревизија се поврзува со фактот дека треба да се земат предвид историскиот и политичкиот контекст во засегнатата држава. Со оглед дека несомнено би се развил тој контекст, пред сè во смисла на перцепциите кои гласачите може да ги имаат во однос на околностите кои довеле до воведување на такво општо ограничување, првичната оправданост за ограничувањето би можела да се намали со текот на времето. Меѓутоа, во овој случај, ограничувањето не само што временски е неограничено, туку и правилото врз кое се заснова е поставено во уставните темели. Според тоа, дисквалификувањето на апликантот од кандидирање за избори има конотација на непроменливост што тешко може да се усогласи со член 3 од Протоколот бр. 1. Освен тоа, фактот што законодавниот процес со кој е воведена мерката бил под силно влијание на специфичните околности, претставува дополнителна индикација за несразмерната природа на ограничувањето. Сите овие фактори, особено трајниот и неповратен карактер на дисквалификацијата на апликантот од вршење парламентарна функција, го наведоа Судот да заклучи дека ограничувањето е несразмерно.

Заклучок: повреда (четрнаесет наспрема три гласови).

Член 41: Утврдување повреда претставува доволно задоволување во однос на нематеријално обештетување.

На овој линк може да се најдат [Case-Law Information Notes](#)

© Совет на Европа/Европски суд за човекови права 2012

Официјални јазици на Европскиот суд за човекови права се англискиот и францускиот. Овој превод е изработен со поддршка на Human Rights Trust Fund на Советот на Европа (www.coe.int/humanrightstrustfund). Преводот не е обврзувачки за Судот, ниту Судот презема било каква одговорност за неговиот квалитет. Преводот може да се префрли од HUDOC базата на податоци за судската пракса на Европскиот суд за човекови права (<http://hudoc.echr.coe.int>) или од други бази на податоци со кои Судот го споделил. Може да биде репродуциран за некомерцијални цели под услов да се наведе потполниот наслов на предметот заедно со горната назнака за авторски права и споменувањето на Human Rights Trust Fund. Ако постои намера да

се употреби некој дел од овој превод за комерцијални цели, Ве молиме контактирајте ги publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.